

Miljøgodkendelse til svineproduktion

Mesingvej 2, 8660 Skanderborg
Jf. Husdyrbrugloven § 16a

Januar 2022

DATABLAD

Beliggenhed	Mesingvej 2
Ejer	Finn Nielsen
Adresse	Illerupvej 5, 8660 Skanderborg
Tlf. nr.	40505867
E-mail.	foerlevgaard@gmail.com
Matr. Nr. og Ejerlav	5ay og Forlev, Skanderborg Jorde
CVR nr.	12053770
CHR. nr.	-
Ejendoms nr.	7460014996
Driftsansvarlig	Finn Nielsen
Brugstype	Svineproduktion
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	13-01-2022
Næste revurdering	2030

Indhold

1.	Afgørelse	5
1.1	Godkendt produktionsareal	5
1.1.1	Frist for udnyttelse	5
1.2	Vilkår	6
1.2.1	Generelle vilkår	6
1.2.2	Vilkår om produktionsareal	6
1.2.3	Vilkår om lugtreducerede virkemidler	6
1.2.4	Vilkår til ventilation	6
1.2.5	Vilkår om støj	6
1.2.6	Vilkår om håndtering af affald	7
1.2.7	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr	7
1.2.8	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	7
1.2.9	Vilkår om egenkontrol	8
1.2.10	Vilkår til forebyggelse af uheld	8
1.2.11	Vilkår ved ophør	8
1.3	Alternative løsninger	8
1.4	Offentliggørelser	8
1.5	Klagevejledning	9
1.6	Resume af godkendelse	10
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	11
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	11
2.2	Erhvervs mæssig nødvendighed	11
2.3	Beskrivelse af det ansøgte projekt	11
2.4	Produktionsareal og husdyrhold	12
2.5	Anlæg og Beliggenhed	13
2.5.1	Faste afstandskrav	13
2.5.2	Opbevaringskapacitet	13
2.5.3	Affald	14
2.6	Lugt	14
2.6.1	OML-beregning	15
2.7	Andre potentielle nabogener	16
2.7.1	Skadedyr	16
2.7.2	Støv	17
2.7.3	Støj	17
2.7.4	Lys	17
2.7.5	Transporter til og fra ejendommen	18
2.8	Jord, grundvand og overfladevand	18
2.8.1	Jord og grundvand	18
2.8.2	Håndtering af overfladevand	19
2.9	Natur	19
2.9.1	Natura 2000	20
2.9.2	Bilag IV arter	21
2.9.3	Anden beskyttet natur og skov	21
2.10	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	24
2.11	BAT	24
2.11.1	Ammoniak	25
2.11.2	Fodring	25
2.11.3	Vand- og energiforbrug	25

2.11.4 Management og miljøledelse 26

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 13. juli 2021 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse for husdyrproduktionen på Illerupvej 5, 8660 Skanderborg, matrikel nr. 5ay m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed godkendelse til et produktionsareal på 1.999 m² på Mesingvej 2, 8660 Skanderborg, bestående af:

- 1.999 m², stald med drænet gulv og spalter til slagtesvin, fordelt i 2 stalde.

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses tabel 2-1.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervsmæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 217647, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 13. juli 2021 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

Godkendelsen erstatter den tidligere miljøgodkendelse til svineproduktion fra 6. december 2006/lovligt dyrehold ændret via anmeldelse i 2016, på samme ejendom. Der stilles nye vilkår, som skal sikre at den samlede produktion lever op til kravene i husdyrgodkendelsesloven.

Hvis denne godkendelse påklages og derefter hjemsendes, eller ændres til et afslag, vil den oprindelige godkendelse til svineproduktion fortsat være gældende.

Miljøgodkendelse efter § 16a skal revurderes første gang efter 8 år.

I øvrigt gøres opmærksom på, at godkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter tilladelsen er meddelt, skal godkendelsen være udnyttet. Det vil sige at nyt byggeri skal være færdigmeldt og produktionen startet. Hvis en del af afgørelsen ikke er udnyttet, bortfalder den del som ikke er udnyttet.

Hvis ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, som ikke har været udnyttet.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv.

² Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen nr. 2225 af 27. november 2021

1.2 Vilkår

Denne godkendelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i tilladelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen, herunder de vilkår som er stillet for tilladelsen.

2. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i stalden.
3. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

4. Godkendt produktionsareal

Tabel 1-1 Tilladt produktionsareal

Stald og dyretype	Areal, m ²	Gulvtype	Teknologi
Stald 1, Flex gruppe slagtesvin/smågrise	945	Drænet gulv med spalter	Hyppig udslusning
Stald 2, Flex gruppe slagtesvin/smågrise	1.054	Drænet gulv med spalter	Hyppig udslusning
I alt	1.999		

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses tabel 2-1.

1.2.3 Vilkår om lugtreducerede virkemidler

5. Gylle i gyllekanaler skal udsluses mindst hver 7. dag.
6. Udslusning skal foretages på hverdage mellem 8 og 16 og må ikke foretages lørdage eller søn- og helligdage
7. Udslusningen skal registreres på en datalogger eller anden automatisk registrering af udslusningen

1.2.4 Vilkår til ventilation

8. Forhøjelse af afkast på afkast nr. 32 til 45, begge inkl. til mindst 0,5 m over kip (de nordlige afkast på stald 2)
9. Montering af vindkryds i alle ventilationsafkast
10. Alle afkast skal have erstattet konus med lige rør.

1.2.5 Vilkår om støj

11. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.2.6 Vilkår om håndtering af affald

12. Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
13. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
14. Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
15. Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.7 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

16. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Danmarks Jordbrugsforskning, skadedyrlaboratoriet.
17. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.8 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

18. I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
19. Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlingsbeholder.
20. Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.
21. Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
22. Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.
23. Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.

1.2.9 Vilkår om egenkontrol

24. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- Dokumentation for 9 måneders opbevaringskapacitet
- Dokumentation for håndtering af affald
- Dokumentation for hyppig udslusning via datalogger
- Forbrug af vand og el, min. årlig registrering
- Dokumentation for fasefodring
- Dokumentation for min. 100 pct. fytase eller andet letfordøjeligt uorganisk fosfor
- Miljøledelse; miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.

25. Miljøledelse – for IE-virksomheder, som indeholder; Miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan. Derudover uddannelsesplan og vedligeholdelsesplan jf. lovkrav.

1.2.10 Vilkår til forebyggelse af uheld

28. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.

29. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.

30. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.11 Vilkår ved ophør

Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Alternative løsninger

I den Miljøtekniske redegørelse, side 22 er redegjort for, at da der ikke bygges nyt, er det ikke relevant at vurderer andre alternativer end o-alternativet, hvilket er ikke at søge denne godkendelse.

Ved o-alternativet forsættes den nuværende produktion i de eksisterende stalde.

1.4 Offentliggørelser

Første udkast til afgørelsen blev den 26. oktober 2021 sendt i høring hos ansøger og konsulent.

Naboer inden for konsekvenszonen, beregnet til 652 m og sagsparter fik ved brev af 2. december 2021 udkastet tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed inden for 30 dage at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 3. januar 2022.

Kommunen modtog ingen bemærkninger i høringsperioden.

Afgørelsen om godkendelse af husdyrproduktionen Mesingvej 2, er truffet den 13. januar 2022, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside [www.skanderborg.dk/bliv hørt](http://www.skanderborg.dk/bliv_hørt), den 14. januar 2022.

1.5 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyr godkendelsesloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest 11. februar 2022.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyr godkendelsesloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyr godkendelsesloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Finn Nielsen

Velas I/S, Ina Maria Hansson

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trnord@stps.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk

1.6 Resume af godkendelse

Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der er ansøgt om godkendelse af det eksisterende produktionsareal efter §16a i Husdyrbrugloven.

Der sker ingen udvidelser af produktionsarealet. Godkendelsen vil betyde, at produktionsanlægget fremover kan udnyttes fuldt ud, inden for reglerne om dyrevelfærd.

Forurening og gener fra husdyranlægget

Da produktionsanlægget forbliver uændret, vil generne fra anlægget ligeledes være uændret.

For at anlægget kan godkendes efter reglerne i Husdyrbrugloven, skal lugtgenekriterierne i loven overholdes.

Dette sikres ved at ventilationsafkast under kip på stald 2 forhøjes, så de bliver af samme højde som de øvrige afkast, det sidste stykke af alle afkast udskiftes med lige rør og der sættes vindkryds i alle afkast. Alle disse tiltag bevirker, at hastigheden på afkastluften øges, således den sendes højere op, og dermed fortyndes mere end i dag.

Derudover indføres 'hyppig udslusning', hvilket vil sige, at gylle skal sluses fra staldene til gyllebeholderne mindst en gang om ugen. Miljøstyrelsen har vurderet at dette giver en lugtreducerede effekt på 20 %.

Alle disse tiltag er stillet om vilkår for godkendelsen.

Der er beregnet ammoniakdeposition til omkringliggende naturområder, men da der alene er tale om produktion i eksisterende stalde, vil mer-depositionen være 0 kg N/ha/år. Da ingen tålegrænser er overskredet, er der ikke grundlag for at kommunen stiller yderligere vilkår i denne forbindelse.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Da der ikke bygges nyt, vil de landskabelige forhold, helt bredt forstået, ikke blive påvirket af afgørelsen.

BAT

De nationale krav til ammoniakemission er overholdt, jf. beregninger i ansøgningssystemet. Yderligere beskrivelse af BAT i den Miljøtekniske redegørelse vurderer vi er fyldestgørende.

Afgørelse

Skanderborg kommune godkender med denne afgørelse det eksisterende produktionsareal på Mesingvej 2, 8660 Skanderborg.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100 m², skal anlægget vurderes i henhold til § 16a i *Husdyrbrugsloven*. Denne godkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugsloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I godkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at godkende det eksisterende produktionsareal, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Der er ikke biaktiviteter på ejendommen, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Erhvervsmæssig nødvendighed

Der er tale om eksisterende anlæg, som består af stalde, gyllebeholdere, foderlade og maskinhus, som alt er i drift i dag.

Jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 34. stk. 3. skal kommunalbestyrelsen, ved ansøgninger, der indebærer opførelse af ny bebyggelse, vurdere om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Da der ikke bygges nyt i forbindelse med denne ansøgning, og driften fortsætter som hidtil, vurderes det ikke aktuelt at foretage en vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed for Mesingvej 2.

2.3 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Anlægget, som består af to stalde, tre gyllebeholdere, en foderlade, og to maskinhuse/foderopbevaring bygninger, ligger på Mesingvej 2, 8660 Skanderborg.

---

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

Figur 2-1 Stalde og gyllebeholdere er markeret. Luftfoto 2021.

2.4 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra produktionsarealets størrelse. Derudover har dyretyper og staldd typer, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Mesingvej 2, er 1.999 m², fordelt på to stalde (se tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, dyretyper og staldd typer skal overholdes.

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses Tabel 2-1. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Mesingvej 2, under nudrift og ansøgt drift.

Tabel 2-1. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Mesingvej 2, under nudrift og ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse, m ²	Dyre- og staldd kategori	Produktionsareal	Omtrentlig antal dyr pr. år ifølge dyrevelfærdsreglerne
Flexgruppe; slagtesvin/smågrise				
Stald 1		Drænet gulv+ spalter	954	ca. 5.400
Stad 2		Drænet gulv+ spalter	1.045	ca. 6.000
I alt			1.999	

2.5 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Mesingvej 2. Hele anlægget, herunder den ansøgte stald, ligger ca. 2 km nord for byzonen til Skanderborg. Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Illerupvej 1, ca. 370 m vest for anlægget, mens afstanden til samlet bebyggelse er 340 m til Forlev, hvor der i kommuneplan er udlagt en ramme til boliger i landzone.

2.5.1 Faste afstandskrav

I Husdyrbrugloven er en række faste afstandskrav, som gælder alle erhvervmæssige husdyrbrug, se Tabel 2-2.

Tabel 2-2 Faste afstandskrav jf. husdyrbrugloven §§6 og 8 samt faktiske afstande fra anlægget

	Faste afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	540
Almene vandforsyningsanlæg	50	620
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	140
Offentlig vej og privat fællesvej	15	28
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Mere end 25
Beboelse på samme ejendom	15	Ingen beboelse på Mesingvej 2
Naboskel	30	73
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	2.000
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	340
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	370

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i husdyrgodkendelsesloven, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.5.2 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter gyllebeholderen og møddingspladsen, som henholdsvis udgør et areal på i alt 1.623 m². Volumenet på gyllebeholderne er i alt 7.846 m³ fordelt på de tre eksisterende gyllebeholdere, se Tabel 2-3.

Til gyllebeholderen anvendes naturligt flydelag.

Der produceres ca. 8.456 tons husdyrgødning fra staldene. Vaskevand og vandspild indgår i normtallene for de enkelte dyretyper. Det giver en opbevaringskapacitet på ca. 11 måneder.

Tabel 2-3 Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser, der anvendes fremover

Anlæg	Byggeår	m ³	Seneste 10 år-beholderkontrol ⁵	Overdækning
Gyllebeholder	1992	1.346	2017	Naturligt flydelag
Gyllebeholder	1997	3.000	2020	Naturligt flydelag
Gyllebeholder	2002	3.500	2020	Naturligt flydelag
		7.846		

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den beregnede opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig

2.5.3 Affald

Forøgelsen af dyreholdet vil medføre en større mængde døde dyr på ejendommen. Døde dyr afhentes af DAKA.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.6 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E⁶ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

⁵ Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft*, skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Lugtgenæafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgenæafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgenæafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Tabel 2-4 Beregnede lugtgenæafstande i husdyrgodkendelse.dk

Områdetype	Lugtgenæafstand, an- søgt drift, m	Lugtgenæafstand, korrigeret*	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone, 5 OU	667	633	2042
Samlet bebyggelse, For- lev, 7 OU	505	555	416
Enkeltbolig ⁷ , Illerupvej 1, 15 OU	239	239	416

Lugtgenæafstandene, beregnet i ansøgningssystemet, Husdyrgodkendelse.dk, fremgår af Tabel 2-4. Disse beregninger viser, at lugtgenækriterierne til samlet bebyggelse ikke umiddelbart er overholdt. For at imødekomme dette er der justeret på ventilationsafkastene. Effekten af disse tiltag er der redegjort for via en OML-beregning. Se afsnit 2.5.1. neden for.

2.6.1 OML-beregning

For at begrænse lugt-emissionen indføres 'hyppig udslusning' på Mesingvej 2. Der stilles derfor vilkår om, at gylle i gyllekanalerne skal sluses ud i beholderne mindst én gang om ugen. Jf. Miljøstyrelsens vurdering vil dette tiltag reducerer lugten fra staldene med 20%.

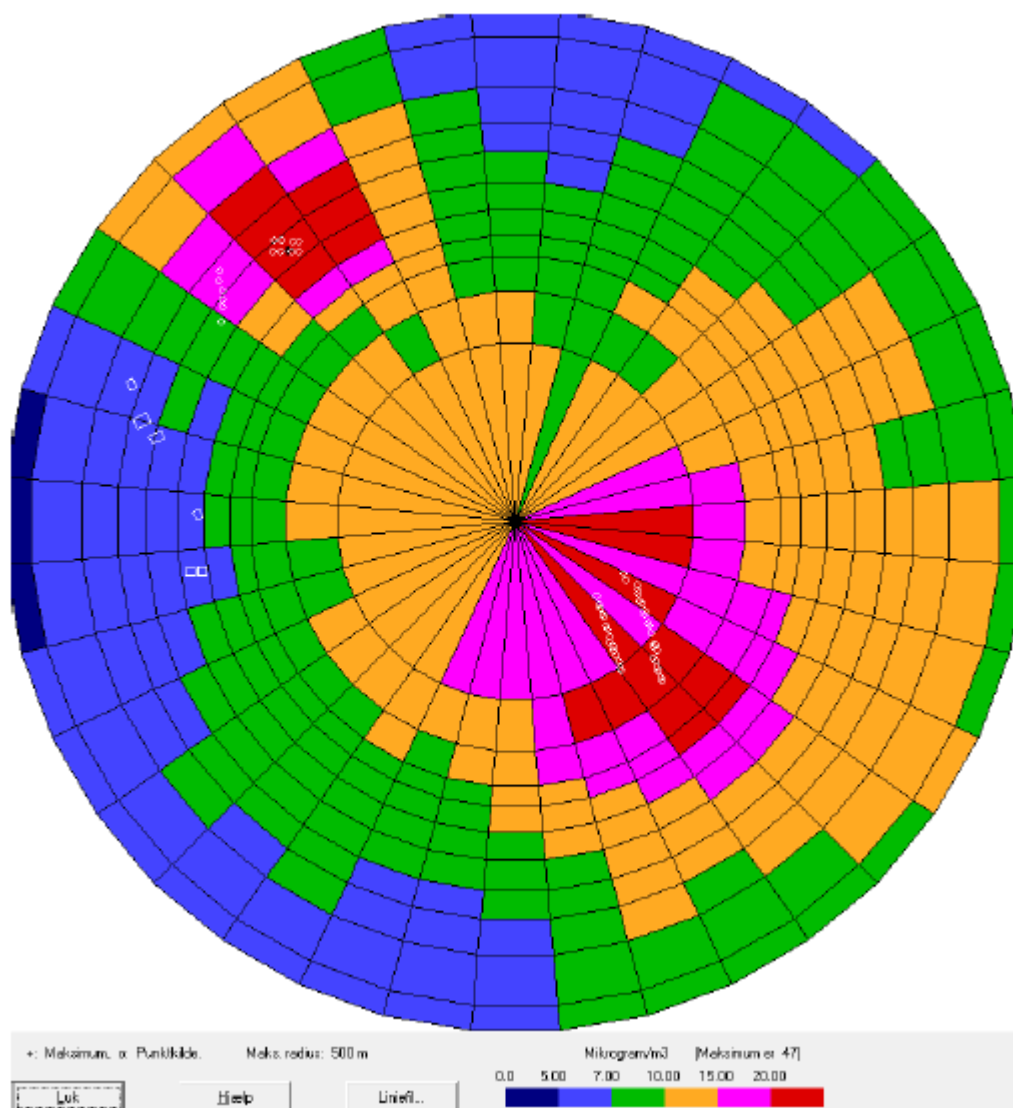
Derudover etableres en række tiltag, som har til formål, at øge hastigheden på afkast-luften i ventilationsafkastene, således luften kommer højere op, og dermed fortyndes yderligere. Dermed vil lugten det enkelte sted i omgivelserne blive mindre.

For at øge afkast hastigheden i ventilationsafkastene skal der etableres vindkryds i alle afkast og afslutningen på alle afkast skal udskiftes til lige rør. Derudover skal de afkast på stald 2, som sidder på siden af taget forhøjes, således de får minimum samme højde som de afkast, der sidder i kippen på taget.

Effekten af disse tiltag er beregnet i en OML-beregning for den konkrete anlæg. For at inddrage den kumulative effekt af produktionen på Låsbyvej 40 indgår produktionen her i denne beregning. Denne beregning viser, at alle lugtekriterier i Husdyrbrugloven overholdes.

⁷ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Grafisk visning af resultat ansøgt

Figur 2-2 Resultat af OML-beregning. Både staldene på Mesingvej 2 og Låsbyvej 40 indgår i beregningen (firkanter i de røde områder). De nærmeste naboer er i Forlev er markeret som firkanter i det blå område

Der er stillet vilkår om at alle justeringer af ventilationsafkastene, som er forudsætninger for OML-beregningen. Der er desuden stillet vilkår om hyppig udslusning af gylle, som er en forudsætning for reduktion af lugtemissionen fra ejendommen.

2.7 Andre potentielle nabogener

2.7.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekanaler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne. Det er oplyst, at der anvendes rovfluer i gyllekummerne. Dermed vurderes, at der ikke vil opstå gene for naboer.

Se yderligere i Miljøkonsekvensrapporten, afsnit om Skadedyr side 12.

Da det drejer sig om lukkede stalde, samt foderet opbevares i lukkede fodersiloer, vurderer Skanderborg kommune, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og andre skadedyr på husdyrbruget. Der er stillet vilkår om, at foder skal opbevares forsvarligt, og skadedyr skal bekæmpes.

2.7.2 Støv

Der vil forekomme støv fra staldventilationen og fra brug af foderblander, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboerne, da foderblanding foregår i en lukket hal.

Se yderligere i miljøkonsekvensrapporten side 14, afsnit om Støv.

Skanderborg Kommune vurderer, at risikoen for støvgener ved naboerne er minimal, og stiller derfor ingen skærpende vilkår.

2.7.3 Støj

Støjkilderne vil hovedsageligt være ventilationsanlæggene og foderanlægget inklusive transportsnegle for kornet, mølle og blandingsanlæg. Kommunen har foretaget en worst-case-overslagsberegning af støjsspredning, se Figur 2-1. Det vurderes, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	Ventilationsanlæg	80	Ja	100	100	100	17	17	17
K02	Aflæsning af foder	103	Ja	30			35		
K03	Håndtering af gylle (område)	103	Ja	14			31		
K04	Tørring af korn	105	Ja	100	100	100	32	32	32
K05	Indblæsning af foder	108	Ja	10	2		35	28	
K06	Blanding af foder	103	Ja	10	2		21	14	
total							40	34	32

Figur 2-1 Worst-case overslagsberegning af støjsspredning

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som vil komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.7.4 Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at udendørs belysning forsynet med dagslys-sensorer, så de kun tænder, når det er nødvendigt. Udendørsbelysningen findes ved nordenden af maskinhuset og begge ender af foderladen. Lyset kan formentlig ikke ses fra omkringliggende ejendomme, da der er læhegn øst for staldene og maskinhus samt vest for staldene, og der er forholdsvis langt til nærmeste nabo.

På denne baggrund vurderes, at belysning i forbindelse med produktionen, ikke vil være til gene for naboer.

Se yderligere i Miljøkonsekvensrapporten side 12, afsnit om Lys.

2.7.5 Transporter til og fra ejendommen

Kommunen foretager trafiktælling i anden sammenhæng ved forskellige lejligheder. I nærheden af Mesingvej 2 er foretaget en række tællinger på Låsbyvej, både nord og syd for Mesingvej.

Tabel 2-5 Trafiktællinger omkring Mesingvej

Trafik tælling, sted	År	Døgntrafik	Heraf lastbiler
Låsbyvej, ved Hårby	2021	4865	114
Låsbyvej, nord for Låsbyvej 40	2010	4151	467
Låsbyvej ud for Illerupvej	2001	3753	514
Illerupvej, vest for Forlev	2021	171	2
Mesingvej, ved nr. 3	2011	105	14

I Miljøkonsekvensrapporten er oplyst, at det estimerede antal transporter på pr. år er 887, hvilket er 2,4 transporter i gennemsnit pr. døgn. Af disse transporter er ca. halvdelen kørsel med gylle, som foregår koncentreret i to perioder om året, forår og sen-sommer. Hovedparten af transporterne forgår via Låsbyvej, som ligger tæt på Mesingvej 2. Transporterne fra Mesingvej 2 udgør en lille, ikke-væsentlig del af trafikken på Låsbyvej.

I den Miljøtekniske redegørelse side 13 findes en opgørelse over forventede transporter.

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget vil være uændret, idet der alene er tale om godkendelse af eksisterende stalde.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes. Vi ser derfor ingen grund til at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne godkendelse.

2.8 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.8.1 Jord og grundvand

Anlægget er placeret uden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Skanderborg kommune vurderer, at den en gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Spildevand håndteres ligeledes efter gældende lovgivning, og vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.8.2 Håndtering af overfladevand

Da der ikke ændrings på bygningsmassen på ejendommen vil afledningen af regnvand ligeledes være uændret.

Nedsivning af regnvand kræver en nedsivningstilladelse, mens udledning til dræn eller vandløb kræver en udledningstilladelse. Gennem disse tilladelser sikres, at overfladevandet håndteres uden at belaste de omkringliggende områder. Det forudsættes, at dette forsætter uændret efter eksisterende tilladelser.

2.9 Natur

Den samlede ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager, er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk (skema 217647). Da denne godkendelse omhandler allerede eksisterende stalde, vil ammoniakemissionen beregningsmæssigt være uændret; 5.247 kg N/år.

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrgodkendelseslovens* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁸ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **mer**deposition til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

2.9.1 Natura 2000

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1-natur er Område 48; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, som ligger ca.3,8 km sydvest for anlægget.

Det skrappeste afskæringskriterie for total-deposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Total-depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet.

Da det nærmeste Natura2000 område ikke påvirkes af emissioner direkte af det ansøgte anlæg, vurderes det, at ingen Natura2000 områder vil blive påvirket af projektet. En nærmere beskrivelse af området er derfor undladt.

2.9.2 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Den eneste bilag IV art, der findes i området, og som er relevant i forbindelse med at de ansøgte stalde, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvintre på land.

Ammoniakdepositionen fra produktionen til vandhuller i nærheden vurderes at være ubetydelig i forhold til den næringsstofftilførsel, der sker med vand fra omkringliggende marker. Stor vandsalamanders levesteder vurderes dermed ikke at blive påvirket af projektet.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med denne godkendelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Da ammoniakemissionen ikke ændres, vil påvirkningen af omkringliggende vandhuller ligeledes være uændret. Dermed vurderer vi, at godkendelse af de eksisterende produktionsarealer i stalden ikke vil påvirke nogen bilag IV arter negativt.

2.9.3 Anden beskyttet natur og skov

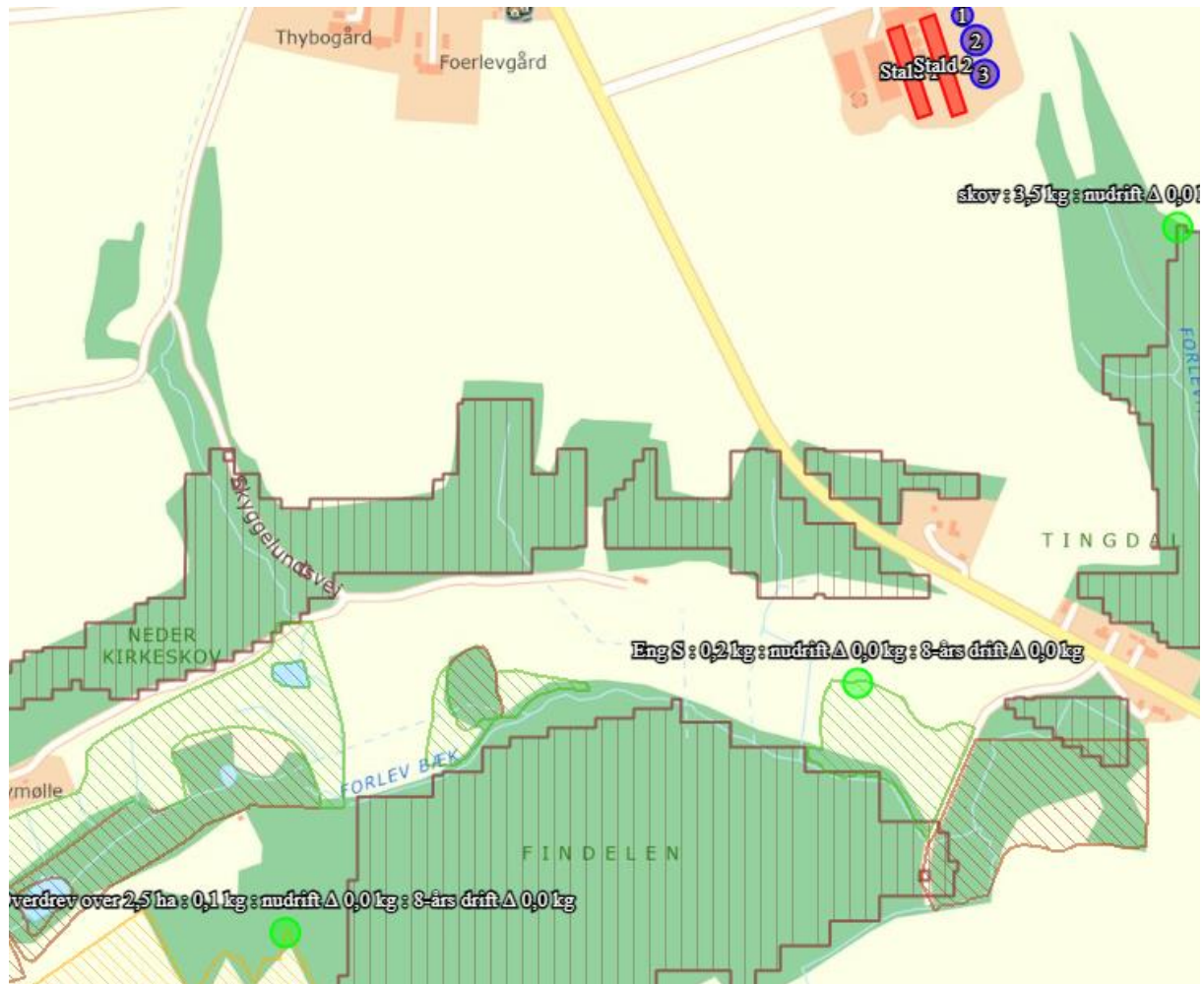
Der er beregnet ammoniakdeposition til en række naturområder inden for ca. 1 km fra anlægget. Da der er tale om godkendelse af eksisterende stalde, er der ingen mer-deposition.

Nærmeste kategori 2 naturområde, er et overdrev ca. 1 km sydvest for ejendommen. Total-ammoniakdepositionen hertil er beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Dette er så lidt, at overdrevet ikke bliver påvirket af produktionen.

---

⁹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EOF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

Nærmeste kategori 3 naturområde er et gammelt skovområde sydøst for anlægget. Total-depositionen hertil er beregnet til 3,5 kg N/ha/år, se Figur 2-3. Tålegrænsen for skove af denne type er 10-20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen for området på 13,3 kg N/ha/år.

Figur 2-3 Ammoniak deposition på omkringliggende naturområder

Da der ingen mer-deposition er, er der ikke grundlag for at begrænse mer-depositionen fra anlægget.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.10 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Alle disse beskyttelseshensyn retter sig mod nye bygninger. I dette tilfælde foregår den ansøgte produktion udelukkende i eksisterende bygninger. Vurdering i forhold til dette er derfor ikke relevant.

2.11 BAT

I den Miljøtekniske redegørelse fra side 16 er beskrivelse af BAT for anlægget.

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling. For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter¹⁰ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter. Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade¹¹, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derudover fastlagt BAT-standardvilkår for de gængse husdyrproduktionsgrene, der beskriver en emissionsgrænseværdi for ammoniak som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse.

Ikke-IE brug med mere end 750 kg N/år i ammoniak emission, skal overholde BAT-ammoniak emissionen fastlagt i bekendtgørelsen.

IE-brug skal overholde BAT-ammoniak emissionskravet samt redegøre for miljøledelse, management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning.

IE-brug er:

- Flere end 750 stipladser til søer
- Flere end 2.000 stipladser til slagtesvin over 30 kg
- Flere end 40.000 stipladser til fjerkræ

¹⁰ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

¹¹ Teknologiblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologiblade er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

2.11.1 Ammoniak

Der er metodefrihed i forhold til valg af stalddtype og miljøteknikker, når BAT-ammoniak kravet skal opfyldes.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastlagt emissionsgrænseværdier for husdyrbrug. Både BAT-krav og den faktiske ammoniak emission for bedriften beregnes i ansøgningssystemet. For den samlede bedrift er ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT beregnet til maksimalt at måtte være 5.247 kg N/år (BAT-kravet).

Ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til 5.247 kg N/år. BAT-kravet for ammoniakemission er dermed opfyldt.

Samlet set vurderer kommunen, at produktionen overholder krav til BAT for stalden.

2.11.2 Fodring

Fodring af dyr på IE-brug skal tilpasses dyrene, så det udnyttelsen optimeres dyrenes forskellige vækst/livs faser.

For at øge dyrenes udnyttelse af fosfor i foderet, og dermed begrænse mængden af fosfor i gødningen, skal der anvendes minimum enkelt dosis (100 %) fytase.

Da krav om anvendelse af fase-fodring og fytase er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (§36), er der alene stillet vilkår under Egen Kontrol, om at der ved tilsyn, skal kunne fremvises dokumentation for at dette overholdes.

2.11.3 Vand- og energiforbrug

For at leve op til BAT er der krav om, at forbruget af vand og energi optimeres. For at kunne følge op på dette, er det i første omgang nødvendigt at registrerer forbruget. Det nuværende forbrug fremgår af Tabel 2-6.

Tabel 2-6 Oversigt over forbrug af vand og energi.

	Forbrug
Elforbrug, kWh	250.000
Vand til produktionen, m ³	12.000

I den Miljøtekniske redegørelse, side 18-21, er beskrevet hvilke tiltag der gøres på ejendommen for at begrænse energiforbruget og vandspild.

Når dette efterleves, er der kommunens vurdering, at ejendommen lever op til BAT i forhold til energi- og vandforbrug.

Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Skanderborg Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

Der stilles vilkår under Egen Kontrol, om, som minimum, årlige registreringer af forbruget.

2.11.4 Management og miljøledelse

Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i sådan en grad, at der sikres korrekt brug og effekt. Der er nationalt krav om at der udarbejdes en plan for dette.

Alle ansatte introduceres grundigt til deres arbejde, herunder at der overalt på virksomheden skal være rent og ryddeligt. Her er ligeledes et nationalt krav om, at der forligger en uddannelsesplan på ejendommen.

Der er udarbejdet et miljøledelsessystem, der som minimum indeholder:

- En miljøpolitik, med afsæt i de aktuelle miljøforhold
- Fastsatte miljømål
- En handlingsplan for miljømålene
- En årlig evaluering af miljøarbejdet, inkl. en gennemgang af miljøledelsessystemet

